

УДК 343.535

DOI <https://doi.org/10.32840/1813-338X-2019-3-38>**Ю. В. Ключик**аспірантка кафедри кримінального права
Інституту права імені Володимира Сташиса
Класичного приватного університету

ПОРУШЕННЯ ПОРЯДКУ ВЕДЕННЯ БАЗИ ДАНИХ ПРО ВКЛАДНИКІВ АБО ПОРЯДКУ ФОРМУВАННЯ ЗВІТНОСТІ ЯК ОДИН ІЗ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ БАНКРУТСТВА

Статтю присвячено аналізу складу злочину порушення порядку ведення бази даних про вкладників або порядку формування звітності, як одного із злочинів у сфері банкрутства, та проблемам його кваліфікації.

Зауважується про те, що певну складність представляє собою кваліфікація злочину, передбаченого статтею 220-1 Кримінального кодексу України та характеристика особливо кваліфікованого складу даного злочинного діяння, передбаченого частини 4 вказаної норми.

Визначаються підстави кримінальної відповідальності за злочин та елементи його складу. Характеризуються обов'язкові та додаткові елементи складу злочину.

Визначається місце злочину «порушення порядку ведення бази даних про вкладників або порядку формування звітності» у системі злочинів у сфері господарської діяльності. Розглядаване злочинне діяння характеризується як один із злочинів у сфері банкрутства.

Уточнюються родовий і безпосередній об'єкти злочину, передбаченого ст. 220-1, а також визначається його факультативний безпосередній об'єкт.

Зазначається, що злочин, передбачений ст. 220-1 Кримінального кодексу України є предметним. Його предметом виступають:

1) завідомо неправдиві відомості, що вносяться до бази даних про вкладників (частина 1 статті 220-1);

2) завідомо неправдиві відомості, що вносяться у звітність, яка подається до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (частина 3 статті 220-1);

3) база даних про вкладників (яка зазнає пошкодження або знищення) (частина 4 статті 220-1).

Розглядаються способи реалізації об'єктивної сторони порушення порядку ведення бази даних про вкладників або порядку формування звітності. Визначаються суб'єктивні ознаки цього злочину.

Визначається та уточнюється понятійний апарат щодо злочину «порушення порядку ведення бази даних про вкладників або порядку формування звітності» відповідно до Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб».

Ключові слова: база даних, вкладник, звітність, порядок формування, злочини у сфері банкрутства, керівник, службова особа банку, завідомо неправдиві відомості.

Постановка проблеми. Проблема правопорядку та законності у сфері господарювання в Україні є дуже гострою. Незважаючи на те, що правотворчість у частині оновлення вітчизняного кримінального законодавства про відповідальність за злочини у сфері господарської діяльності вирізняється певною інтенсивністю, деякі проблеми так і лишаються невисвітленими. Однією з них є та, що торкається питань правильної кваліфікації злочинів у сфері банкрутства.

Проблемам кримінальної відповідальності за злочини, пов'язані з банкрутством,

присвячували свої дослідження такі вчені, як П.П. Андрушко, І.Н. Бенедисюк, Н.О. Гуторова, Є.М. Васілін, О.О. Дудоров, О.Є. Звірко, А.М. Клочко, В.М. Кирилко, І.А. Клепицький, Б.Н. Колб, М.Й. Коржанський, О.О. Круглова, Н.А. Лопашенко, В.Н. Лук'янов, Н.М. Ляпунова, І.Ю. Михалев, М.І. Мельник, Р.О. Мовчан, О.І. Перепелиця, А.М. Ришелюк, В.В. Сташис, Є.Л. Стрельцов, М.В. Талан, В.Я. Тацій, М.І. Хавронюк, І.О. Харь та інші. Водночас деякі питання щодо кваліфікації цих злочинів залишаються остаточно не вирішеними та потребують подальшого наукового пошуку. Певну

складність представляє кваліфікація злочину, передбаченого ст. 220-1 Кримінального кодексу України (далі – КК України) та характеристика особливо кваліфікованого складу даного злочинного діяння, передбаченого ч. 4 вказаної норми.

Мета статті – дослідити актуальні питання щодо кваліфікації порушення порядку ведення бази даних про вкладників або порядку формування звітності як одного із злочинів у сфері банкрутства.

Виклад основного матеріалу. Верховною Радою України 2 березня 2015 р. було прийнято Закон № 218-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності пов'язаних із банком осіб» [1]. Відповідно до даного нормативного акту Розділ VII Особливої частини КК України «Злочини у сфері господарської діяльності» було доповнено ст. 218-1 «Доведення банку до неплатоспроможності». І ця зміна у кримінальному законодавстві щодо господарських злочинів у сфері банкрутства не була останньою. Наприклад, Законом України (далі – ЗУ) № 629-VIII від 16 липня 2015 р. «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи гарантування вкладів фізичних осіб та виведення неплатоспроможних банків з ринку» у КК України включено ст. 220-1 «Порушення порядку ведення бази даних про вкладників або порядку формування звітності» та ст. 220-2 «Фальсифікація фінансових документів та звітності фінансової організації, приховування неплатоспроможності фінансової установи або підстав для відкликання (анулювання) ліцензії фінансової установи» [2]. Всі вказані норми, а так само і ст. 219 КК України, так чи інакше регулюють кримінальну відповідальність за злочини у сфері банкрутства.

Відповідно до ч. 1 ст. 220-1 КК України кримінально караним є діяння, яке полягає у внесенні керівником або іншою службовою особою банку до бази даних про вкладників завідомо неправдивих відомостей [3].

Єдиною підставою кримінальної відповідальності є вчинення особою суспільно небезпечного діяння, яке містить склад злочину, передбаченого КК України, тобто сукупність встановлених законом про кримінальну відповідальність об'єктивних і суб'єктивних ознак, які характеризують певне суспільно небезпечне діяння (дію чи бездіяльність) як злочин [4, с. 44]. У свою чергу, склад злочину включає в себе

низку елементів: обов'язкових, тобто притаманних усім злочинам і факультативних – таких, що властиві лише окремим складам злочину (групі складів).

У теорії кримінального права як обов'язкові елементи складу злочину виділяють об'єкт, об'єктивну сторону, суб'єкт, суб'єктивну сторону. Традиційно характеристику складу злочину починають з визначення його об'єкту (суспільних відносин, що охороняються законом про кримінальну відповідальність, та яким злочинном заподіюється шкода, чи виникає загроза її заподіяння).

Зазвичай для визначення видів об'єкту злочину застосовується «вертикальна класифікація» [4, с. 44-47], відповідно до якої виділяються такі об'єкти:

1) Загальний – сукупність усіх суспільних відносин, які охороняються законом про кримінальну відповідальність. Правильне розуміння загального об'єкту дає можливість відокремлення злочинів від незлочинних дій, оскільки об'єктом кримінально-правової охорони є найбільш важливі суспільні відносини.

2) Родовий – об'єднує групу однорідних та взаємопов'язаних суспільних відносин, на які посягає визначений ряд злочинів. Наприклад, родовим об'єктом об'єднані у певну групу: злочини проти основ національної безпеки України (Розділ I КК України) родовим об'єктом яких виступають суспільні відносини з охорони основ національної безпеки України; злочини проти власності (Розділ VI КК України) – родовим об'єктом є відносини власності; злочини проти громадської безпеки (Розділ IX КК України), родовий об'єкт – громадська безпека, тобто стан захищеності життєдіяльності людей від джерел підвищеної небезпеки [5, с. 23, с. 286].

3) Безпосередній – конкретні суспільні відносини та блага, проти яких спрямовано злочин.

Іноді виділяють також видовий об'єкт злочину, який є частиною родового об'єкту що об'єднує в його межах групу близьких між собою суспільних відносин.

Окрім вертикальної класифікації у теорії кримінального права існує ще й «горизонтальна», відповідно до якої безпосередні об'єкти злочинів поділяються на основні, додаткові та факультативні. Під основним безпосереднім об'єктом розуміються суспільні відносини, яким при вчиненні злочину завжди спричиняється збиток. Додатковий безпосередній об'єкт – суспільні відносини, яким спричиняється збиток

поряд з основним об'єктом. Факультативний – суспільні відносини, які поставлено під кримінально-правову охорону, але під час вчинення цього злочину не обов'язково ставляться під загрозу.

Отже, проведемо аналіз об'єкта злочину «Порушення порядку ведення бази даних про вкладників або порядку формування звітності» відповідно до наведеної класифікації.

Порушення порядку ведення бази даних про вкладників або порядку формування звітності є одним зі злочинів у сфері господарської діяльності (Розділ VII КК України). У вітчизняній науці кримінального права господарські злочини піддаються різноманітній класифікації, більшість з видів якої пов'язані з віднесенням злочину до тієї чи іншої групи в залежності від його видового об'єкта.

Наприклад, науковці В.Я. Тацій, В.М. Кириченко та О.І. Перепелиця, пропонують таку класифікацію:

1. Злочини у сфері кредитно-фінансової, банківської і бюджетної сфери України (статті: 199, 200, 201, 204, 207, 208, 210, 211, 212, 212-1, 215, 216 КК України);

2. Злочини у сфері підприємництва, конкурентних відносин та іншої діяльності суб'єктів господарювання (статті: 202, 203, 203-1, 205, 206, 209, 209-1, 213, 214, 228, 229, 231, 232 КК України);

3. Злочини у сфері банкрутства (статті: 218, 219, 220, 221 КК України);

4. Злочини у сфері використання фінансових ресурсів та обігу цінних паперів (статті: 222, 223, 223-1, 223-2, 224, 232-1, 232-2 КК України);

5. Злочини у сфері обслуговування споживачів і захисту їх прав (статті: 217, 225, 226, 227 КК України);

6. Злочини у сфері приватизації державного і комунального майна (статті: 233, 234, 235 КК України) [5, с. 186-187].

На наш погляд така позиція найбільш повно відображає сутність відповідних груп злочинів у сфері господарської діяльності. Хоча за останні роки Розділ VII КК України зазнав значних змін. Деякі склади злочинів було декриміналізовано, зокрема і ст.ст. 218, 220 та 221 КК України, тобто більшість зі злочинів у сфері банкрутства. Натомість, як вже зазначалося на підставі ЗУ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи гарантування вкладів фізичних осіб та виведення

неплатоспроможних банків з ринку» КК України доповнився ст. 220-1 та ст. 220-2.

Нині слушною видається класифікації, яку надає О.О. Дудоров, відповідно до якої злочини, передбачені ст. ст. 218-1 доведення банку до неплатоспроможності; 219 доведення до банкрутства; 220-1 порушення порядку ведення бази даних про вкладників або порядку формування звітності та ст. 220-2 фальсифікація фінансових документів та звітності фінансової організації, приховування неплатоспроможності фінансової установи або підстав для відкликання (анулювання) ліцензії фінансової установи відносяться до такої групи господарських злочинів як злочини проти прав кредиторів [6, с. 606]. Дійсно, злочини, передбачені ст. ст. 218-1 та 219 (частини перші), завдають великої матеріальної шкоди державі або кредитору. Це суспільно небезпечні наслідки даних злочинних діянь. Склади ж злочинів, передбачених ст. ст. 220-1 та 220-2, сконструйовано як формальні (коли законодавець обмежується описом суспільно небезпечного діяння залишаючи поза межами складу злочину суспільно небезпечні наслідки). Водночас ч. 4 ст. 220-1 передбачається вчинення дій, що полягають в умисному пошкодженні або знищенні керівником або іншою службовою особою банку бази даних про вкладників або вчиненні дій, які унеможливають ідентифікацію вкладника за інформацією, наявною у базі даних про вкладників, або вчиненні дій, наслідком яких є незаконне збільшення суми витрат Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, пов'язаних із виведенням банку з ринку, або унеможливають початок здійснення виплат коштів вкладникам неплатоспроможного банку відповідно до Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб». У цьому разі під загрозу також ставляться законні інтереси кредиторів (вкладників). Водночас злочин є пов'язаним із неплатоспроможністю (або банкрутством) банку. Тож можна зазначити, що порушення порядку ведення бази даних про вкладників або порядку формування звітності є суспільно небезпечним діянням у сфері банкрутства, спрямованим проти законних інтересів кредиторів (вкладників).

Визначаючи родовий об'єкт злочину, передбаченого ст. 220-1 КК України, слід відзначити, що оскільки він є одним зі злочинів у сфері господарської діяльності, то відповідно його родовим об'єктом виступає сукупність відносин, які складаються у сфері господарської діяльності,

тобто таких, що виникають з приводу виробництва, розподілу, обміну та споживання товарів, виконання робіт та надання послуг. А враховуючи зазначене вище, можна дійти висновку і щодо безпосереднього об'єкта цього злочину. Оскільки порушення порядку ведення бази даних про вкладників або порядку формування звітності вчинюється у сфері банкрутства та спрямований проти законних інтересів кредиторів, його безпосереднім основним об'єктом є суспільні відносини у сфері виконання банком своїх фінансових зобов'язань. Крім того, хоча злочинне діяння, передбачене ст. 220-1 КК України сконструйовано як злочин з формальним складом (тобто його складом не охоплюються суспільно небезпечні наслідки), одним з таких наслідків може бути спричинення майнової шкоди вкладникам, а відповідно до ч. 4 – зокрема і через неможливість здійснення виплат коштів вкладникам неплатоспроможного банку. Тож факультативним безпосереднім об'єктом порушення порядку ведення бази даних про вкладників або порядку формування звітності можуть виступати відносини власності.

Від предмета посягання (об'єкта злочину) слід відрізнити предмет злочину, тобто певну річ матеріального світу, з приводу якої або у зв'язку якою вчинюється злочин. Цей факультативний елемент злочину може бути безпосередньо вказаний у назві або у диспозиції статті чи впливати з її змісту. Предметом злочину можуть виступати майно, документи, національна або іноземна валюта, зброя, певна інформація тощо.

Злочин, передбачений ст. 220-1 КК України, також є предметним. Його предметом виступають завідомо неправдиві відомості, що вносяться до бази даних про вкладників (ч. 1 ст. 220-1); завідомо неправдиві відомості, що вносяться у звітність, яка подається до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (ч. 3 ст. 220-1); база даних про вкладників (яка зазнає пошкодження або знищення) (ч. 4 ст. 220-1).

Завідомо неправдиві відомості – відомості, які надаються вказаним у розглядуваній статті адресатам і є такими, що містять неправдиву інформацію про вкладників.

Фонд гарантування вкладів фізичних осіб – установа, що виконує спеціальні функції у сфері гарантування вкладів фізичних осіб та виведення неплатоспроможних банків з ринку і ліквідації банків у випадках, встановлених ЗУ «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» [7].

Кожен банк є учасником Фонд гарантування вкладів фізичних осіб. Така участь є обов'язковою. Банк набуває статусу учасника Фонду в день отримання банківської ліцензії. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб має право на безоплатне одержання від банку інформації про його діяльність, а відповідно і про вкладників. У п. 7 ст. 17 вказаного Закону наголошується на тому, що учасник Фонду зобов'язаний вести базу даних про вкладників у порядку визначеному Фондом, із забезпеченням можливості щоденного формування інформації про вкладників з урахуванням відомостей, відображених у базі даних, щодо відсотків за вкладками фізичних осіб [7].

База даних про вкладників – сховище даних програмно-апаратного комплексу як частини системи автоматизації роботи банку, що забезпечує накопичення, збереження, належне використання інформації про вкладників, необхідної для здійснення Фондом виплат гарантованих сум відшкодувань [8].

Невіддільним елементом складу злочину є його об'єктивна сторона – зовнішнє вираження злочину. Під час аналізу об'єктивної сторони виділяють такі ознаки:

- 1) суспільно небезпечне діяння (дія чи бездіяльність);
- 2) суспільно небезпечні наслідки такого діяння;
- 3) причинний зв'язок між діянням, вчиненим винним та наслідками що настали;
- 4) місце, стан, спосіб, час, обстановка, знаряддя чи засоби вчинення злочину.

Обов'язковою ознакою об'єктивної сторони злочину є суспільно небезпечне діяння, а інші ознаки оцінюються як факультативні. Це пов'язано з тим, що законодавець по-різному сконструював окремі статті КК України. За конструкцією, зазвичай, вирізняють такі склади злочину:

- 1) матеріальні – у випадках, коли складом злочину охоплюється не тільки суспільно небезпечне діяння, але й суспільно небезпечні наслідки, спричинені ним;
- 2) формальні – якщо склад злочину охоплює лише діяння, вчинене винним, а наслідки залишаються за межами складу;
- 3) усічені – у разі, якщо склад злочину охоплює лише дії щодо готування до злочину або процес виконання певного діяння, спрямованого на спричинення суспільно небезпечних наслідків.

Відповідно до ч. 1 ст. 220-1 порушення порядку ведення бази даних про вкладників

або порядку формування звітності з об'єктивної сторони виражається у вчиненні активних дій – внесенні до бази даних про вкладників завідомо неправдивих відомостей. Складом злочину охоплюється лише вчинення вказаного суспільно небезпечного діяння. Його можливі наслідки залишаються поза межами складу. Злочин є закінченим з моменту внесення до бази даних про вкладників відповідної інформації. Тобто даний склад злочину сконструйовано як формальний.

Під «внесенням», як способом реалізації об'єктивної сторони злочину, слід розуміти внесення до бази даних про вкладників інформації що не відповідає дійсності повністю або частково (інформація про кількість вкладників, їх особисті дані, розмір вкладу тощо).

Вкладником є фізична особа (зокрема, фізична особа – підприємець), яка уклала або на користь якої укладено договір банківського вкладу (депозиту), банківського рахунку або яка є власником іменного депозитного сертифіката [7].

Щодо звітності, яка подається до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, то відповідно до ст. 31 ЗУ «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» банк зобов'язаний подавати до Фонду балансові звіти, звіт аудитора, інші визначені Фондом форми звітності, документи та інформацію, необхідні для виконання Фондом функцій, передбаченим вказаним Законом, у строки, формі та відповідно до вимог, встановлених нормативно-правовими актами Фонду [7].

Пошкодження бази даних про вкладників (ч. 4 ст. 220-1 КК України) – вчинення будь-яких дій, які частково унеможливають або ускладнюють використання такої бази даних або інформації, яку вона містить.

Знищення бази даних про вкладників (ч. 4 ст. 220-1 КК України) – вчинення будь-яких дій, які повністю унеможливають використання такої бази даних або інформації, яку вона містить.

Також відповідно до ч. 4 ст. 220-1 КК України реалізація об'єктивної сторони цього злочину може виражатися у вчиненні будь-яких дій, які тим чи іншим чином унеможливають ідентифікацію вкладника за інформацією, наявною у базі даних про вкладників, або вчиненні дій, наслідком яких є незаконне збільшення суми витрат Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, пов'язаних з виведенням банку з ринку, або унеможливають початок здійснення

виплат коштів вкладникам неплатоспроможного банку. У такій формі злочин вважається закінченим з моменту повної реалізації винним свого наміру щодо вчинення зазначених дій та настання вказаних вище наслідків (при наявності причинного зв'язку між діянням винної особи та наслідками, що настали).

Відповідно до ЗУ «Про банки і банківську діяльність» банк може бути віднесений до категорії проблемних або неплатоспроможних.

До категорії проблемних (ст. 75 ЗУ) банк може бути віднесений за умови його відповідності хоча б одному з наступних критеріїв:

1) банк протягом звітного місяця допустив зменшення на 5 і більше відсотків:

а) щоденного розміру регулятивного капіталу нижче встановленого нормативно-правовими актами Національного банку України мінімального розміру регулятивного капіталу – п'ять і більше разів та/або

б) значення нормативу достатності (адекватності) регулятивного капіталу нижче встановленого нормативно-правовими актами Національного банку України нормативного значення цього нормативу – два і більше разів;

2) банк не виконав вимогу вкладника або іншого кредитора, строк якої настав п'ять і більше робочих днів тому, та/або встановлено факти невідображення в бухгалтерському обліку документів клієнтів банку, що не виконані банком у встановлений законодавством України строк;

3) системне порушення банком законодавства, що регулює питання запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму;

4) банк протягом звітного місяця допустив зменшення на 5 і більше відсотків значення хоча б одного з нормативів ліквідності нижче мінімальних нормативних значень, встановлених нормативно-правовими актами Національного банку України, що розраховуються: за щоденними розрахунками – п'ять і більше разів; щодаки – два і більше разів;

Обсяг негативно класифікованих активів банку (крім санаційного) становить 40 відсотків і більше загальної суми активів, за якими має оцінюватися ризик та формуватися резерв згідно з нормативно-правовими актами Національного банку України (п. 4-1);

5) банк не має ефективних та адекватних систем внутрішнього контролю та/або управління

ризиками, що створює загрозу інтересам вкладників чи інших кредиторів банку;

б) систематичне подання та/або оприлюднення недостовірної інформації або звітності з метою приховування реального фінансового стану банку, у тому числі щодо операцій із пов'язаними з банком особами [9].

Банк може бути віднесений до категорії неплатоспроможних (ст. 76 ЗУ) якщо:

1) неприведення банком своєї діяльності у відповідність із вимогами законодавства, у тому числі нормативно-правових актів Національного банку України, після віднесення його до категорії проблемних, але не пізніше ніж через 180 днів з дня визнання його проблемним;

2) зменшення розміру регулятивного капіталу або нормативів капіталу банку до однієї третини від мінімального рівня, встановленого законом та/або нормативно-правовими актами Національного банку України;

3) невиконання банком протягом п'яти робочих днів поспіль двох і більше відсотків своїх зобов'язань перед вкладниками та іншими кредиторами та/або встановлення фактів невідображення в бухгалтерському обліку документів клієнтів банку, що не виконані банком у встановлений законодавством строк, після віднесення банку до категорії проблемних;

4) виявлення фактів здійснення банком після віднесення його до категорії проблемного операцій (крім нарахування відсотків за вкладами, отримання клієнтами банку заробітної плати, аліментів, пенсій, стипендій, інших соціальних, державних виплат), оформлення (переоформлення) договорів, внаслідок яких зобов'язання перед фізичними особами в межах гарантованої суми відшкодування збільшуються за рахунок зменшення зобов'язань перед фізичними особами, які перевищують гарантовану суму відшкодування, та/або зобов'язань перед фізичними особами, які не підпадають під гарантії Фонду гарантування фізичних осіб, та/або юридичними особами (п. 5);

5) невиконання банком, віднесеним до категорії проблемного, розпорядження, рішення Національного банку України (зокрема, про застосування заходів впливу/санкцій) та/або вимоги Національного банку України щодо усунення порушень банківського законодавства, нормативно-правових актів Національного банку України протягом визначеного Національним банком України строку (п. 6) [9].

Наступний елемент складу злочину це його суб'єктивна сторона – внутрішній бік злочину, тобто психічні процеси, які відбуваються у свідомості винної особи, характеризують її волю та реалізуються у самому злочинному діянні. Ознаками суб'єктивної сторони є вина, мотив та мета злочину.

Відповідно до ст. 23 КК України виною є психічне ставлення особи до вчинюваної дії чи бездіяльності, передбаченої КК, та її наслідків, виражене у формі умислу або необережності. У свою чергу, умисел поділяється на прямий і непрямий, де:

1) прямим є умисел, якщо особа усвідомлювала суспільно небезпечний характер свого діяння (дії або бездіяльності), передбачала його суспільно небезпечні наслідки і бажала їх настання;

2) непрямим є умисел, якщо особа усвідомлювала суспільно небезпечний характер свого діяння (дії або бездіяльності), передбачала його суспільно небезпечні наслідки і хоча не бажала, але свідомо припускала їх настання (ст. 24) [3].

Така форма вини, як необережність, поділяється на злочинну самовпевненість та злочинну недбалість, де:

1) необережність є злочинною самовпевненістю, якщо особа передбачала можливість настання суспільно небезпечних наслідків свого діяння (дії або бездіяльності), але легковажно розраховувала на їх відвернення;

2) необережність є злочинною недбалістю, якщо особа не передбачала можливості настання суспільно небезпечних наслідків свого діяння (дії або бездіяльності), хоча повинна була і могла їх передбачити (ст. 25) [3].

Мотив і мета злочину можуть бути різними, і зазвичай зазначаються безпосередньо у статті, що передбачає кримінальну відповідальність то чи інший злочин.

З суб'єктивного боку порушення порядку ведення бази даних про вкладників або порядку формування звітності вчинюється з прямим умислом, про що свідчать зазначені у ст. 220-1 терміни «завідомо» (ч. ч. 1, 3) та «умисне» (ч. 4). При цьому цей злочин не характеризується наявністю спеціальних мети та мотиву вчинення злочинного діяння.

Останній обов'язків елемент складу злочину – суб'єкт (особа, яка вчинила злочин та відповідає всім ознакам, визначеним у КК України). Суб'єктом злочину (ч. 1 ст. 18 КК України) є фізична осудна особа, яка вчинила

злочин у віці, з якого відповідно до КК може наставати кримінальна відповідальність (здебільшого – це 16 років). Також законодавець виділяє таку категорію, як спеціальний суб'єкт злочину – фізична осудна особа, яка вчинила у віці, з якого може наставати кримінальна відповідальність, злочин, суб'єктом якого може бути лише певна особа [3].

Суб'єкт порушення порядку ведення бази даних про вкладників або порядку формування звітності є спеціальним. Ним може бути лише керівник або інша службова особа банку.

Службовими особами є особи, які постійно, тимчасово чи за спеціальним повноваженням здійснюють функції представників влади чи місцевого самоврядування, а також постійно чи тимчасово обіймають в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах чи організаціях посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських функцій, або виконують такі функції за спеціальним повноваженням, яким особа наділяється повноважним органом державної влади, органом місцевого самоврядування, центральним органом державного управління із спеціальним статусом, повноважним органом чи повноважною службовою особою підприємства, установи, організації, судом або законом (ч. 3 ст. 18 КК України) [3]. Також службовими особами визнаються посадові особи іноземних держав (особи, які обіймають посади в законодавчому, виконавчому або судовому органі іноземної держави, у тому числі присяжні засідателі, інші особи, які здійснюють функції держави для іноземної держави, зокрема для державного органу або державного підприємства), іноземні третейські судді, особи, уповноважені вирішувати цивільні, комерційні або трудові спори в іноземних державах у порядку альтернативному судовому, посадові особи міжнародних організацій (працівники міжнародної організації чи будь-які інші особи, уповноважені такою організацією діяти від її імені), а також члени міжнародних парламентських асамблей, учасником яких є Україна, та судді і посадові особи міжнародних судів [3].

Тобто така особа має працювати у банку та займати певну посаду – бути службовою особою, яка наділена відповідними повнова-

женнями. Звісно керівник банку, виконуючи організаційно-розпорядчі або адміністративно-господарські обов'язки, також є службовою особою.

Висновки і пропозиції. Отже, зробивши аналіз складу злочину, передбаченого ст. 220-1 КК України, та визначивши його об'єктивні та суб'єктивні ознаки, можна дійти висновку, що певну складність становить визначення безпосереднього факультативного об'єкту цього злочинного діяння та способів його вчинення, що свідчить про необхідність подальшого наукового пошуку у цій сфері.

Список використаної літератури:

1. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності пов'язаних із банком осіб». *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2015. № 17. Ст. 122. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
2. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи гарантування вкладів фізичних осіб та виведення неплатоспроможних банків з ринку». *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2015. № 43. Ст. 386. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
3. Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квітня 2001 № 2341-03. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
4. Кримінальне право України. Загальна та особлива частина : навч. посібник / за заг. ред. В.М. Стратонова. Київ : Істина, 2007. 400 с.
5. Кримінальне право України. Особлива частина : підручник / за ред. В.Я. Тація. 4-те вид., переробл. і допов. Харків : Право, 2010. 608 с.
6. Дудоров О.О. Кримінальне право : навч. посібник / за заг. ред. М.І. Хавронюка. Київ : Ваїте, 2014. 944 с.
7. Закон України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб». *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2012. № 50. Ст. 564. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
8. Рішення виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб 9 липня 2012 р. № 3 (у редакції рішення виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб 25 вересня 2014 р. № 99). Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 23 серпня 2012 р. за № 1430/21742. URL: <http://www.fg.gov.ua>.
9. Закон України «Про банки і банківську діяльність». *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2001. № 5–6. Ст. 30. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

Kliuchyk Yu. V. Violation of the order of managing the database about the depositors or the formation of reporting order as one of the crimes in the bankruptcy

The article is devoted to the analysis of the crime of violation of the procedure for maintaining a database of depositors or the procedure of reporting, as one of the crimes in the field of bankruptcy, and the problems of its qualification.

It is noticed that presents certain complication by a soba qualification of the crime envisaged by the article 220-1 of the Criminal code of Ukraine and description of especially skilled composition of this criminal act, envisaged parts 4 the indicated norm.

The grounds of criminal responsibility are determined for a crime and elements of his composition. It characterized to the duty and additional elements of corpus delict.

The location of crime of "disturbing of conduct of database or order of forming of accounting" about depositors is determined in the system of crimes in the field of economic activity. The examined criminal act is characterized as one of crimes in the field of bankruptcy.

The family and direct objects of crime, envisaged century are specified 220-1, and also it is determined him optional direct object.

Marked, that crime ponder able to the century 220-1 the Criminal code of Ukraine is subject. As his object come forward:

1) scienter untruthful information that is brought in to the database about depositors (part of a 1 article 220-1);

2) scienter untruthful information, that is brought in accounting that is given in Fund of guaranteeing of holding of physical persons (part is 3 articles 220-1);

3) databases are about depositors (what tests a damage or elimination) (part is 4 articles 220-1).

The methods of realization of objective side of disturbing of conduct of database or order of forming of accounting about depositors are examined. The subjective signs of this crime are determined.

A concept vehicle is determined and specified in relation to the crime of "disturbing of conduct of database or order of forming of accounting" about depositors under the Law of Ukraine "On the system of guaranteeing of holding of physical persons".

Key words: *database, contributor, reporting, order of formation, crimes in the field of bankruptcy, manager, official of the bank, knowingly false information.*